

Jaarverslag 2014 Archeologische Werkgroep "Leen de Keijzer" Houten (AWN afd. 12)

in 2014 zo'n 4.800 uur aan allerlei vormen van archeologisch werk verzet.

Archeologische waarnemingen en activiteiten

Fort Vechten - De werkgroep heeft meegewerkt aan het afronden van het onderzoek op fort Vechten bij Bunnik. Vaak was dat onder barre omstandigheden met vorst en sneeuw, maar het was zeer leerzaam.

DOMunder - Enkele leden van de werkgroep hebben in het begin van het jaar meegewerkt aan het onderzoek op het Domplein te Utrecht. Het bestond uit nader onderzoeken van reeds gespoelde zakken met vondsten op interessant materiaal, dat onder het Domplein was opgegraven. Als beloning kregen de harde werkers een primeur in het DOMunder.

Café De Zwaan - Archeologische begeleiding is verricht achter café De Zwaan in Schalkwijk in reeds afgegraven grond voor nieuwbouw. Van 1844 tot 1939 hoorde het huis bij het landgoed

Het afgelopen jaar was voor onze werkgroep een bedrijvig, maar ook succesvol jaar. Er werden de nodige archeologische waarnemingen gedaan en de expositie, gewijd aan het Romeinse aardewerk Terra sigillata, heeft tot eind september vele bezoekers getrokken.

De archeologische werkgroep telt op het ogenblik 18 leden die wekelijks actief zijn. Om ons heen is er nog een aantal die de werkgroep met hun belangstelling van dichtbij steunen. De werkgroep is dit jaar 104 maal bij elkaar gekomen. Ook hebben we door het jaar heen 36 keer een aantal dagen verzorgd voor groepen en scholen. Met elkaar hebben we

Boven: Expositie 'Terra sigillata, het wedgwood van de Romeinen' (foto Peter Koch).

Rechts: De werkgroep in overleg bij café De Zwaan in Schalkwijk (foto Peter Koch).

Wickenburgh. Al die tijd is het verpacht geweest. In 1894 kreeg het voor het eerst de naam 'De Zwaan'. Vondsten vanuit die tijd waren een koperen toeter, een spaarbus, stukken slinger glas met pontiel, glaskelken, versierd gebruiksaardewerk en een enkel muntje. De belangrijkste vondst was een ingegraven ton met houten duigen, volgestort met puin en aardewerk. Dankzij een afspraak met het bouwbedrijf om alle uitgegraven grond op een weiland in Schalkwijk te storten, konden we in de storthopen toch nog het een en ander uit de grond halen. Het rapport hopen wij in de loop van dit jaar te maken.

Terrein Steenen Poort - Aan het eind van 2014 is archeologische begeleiding verricht op het terrein van de Steenen Poort in Houten. Dit terrein was in het verleden meerdere malen onderzocht door de ROB/RCE. Hier lagen honkbalvelden die ruimte moesten maken voor nieuw te bouwen villa's. De werkgroep had de opdracht de bodem van de uitgegraven cunetten te onderzoeken. Er zijn resten gevonden in voormalige restgeulen van een oude Rijnbedding. Omdat het

Onderzoek op het terrein van de Steenen Poort (foto Peter Koch).

terrein al sinds de IJzertijd is bewoond, zijn we benieuwd wat we nog verder aantreffen. Dit onderzoek zet zich voort in 2015.

Collecties van particulieren - Er zijn verschillende collecties geschonken door particulieren, die deze in 1986/87 in Vechten verzameld hebben. Veel van dit materiaal hebben wij inmiddels gedocumenteerd en deels aan het Provinciaal Depot Utrecht geleverd. Deels is materiaal als museaal beschouwd, zodat wij dit kunnen exposeren. Een restant zal in 2015 dezelfde weg vinden.

Deskundigheidsbevordering - Door verschillende leden van de werkgroep is meegewerkt aan deskundigheidsbevordering, georganiseerd door de AWN. Eén lid heeft op een graafkamp in het buitenland meegewerkt. Meerdere leden bezochten de Romeinensymposia in Amsterdam en Nijmegen.

Educatie

De Archeologische Werkgroep 'Leen de Keijzer' startte het jaar met het ontvangen van 23 basisschoolklassen (groep 6/7) voor het project 'Wie woont en leeft daar?'. Dit project vindt plaats in samenwerking met Kunst Centraal van Kunst- en cultuureducatie provincie Utrecht.

We ontvingen een drietal scholen uit het voortgezet onderwijs ter ondersteuning van hun lessen over de Romeinen.

Grote groepen bezochten de archeologiezolder zoals de Zomerschool, Probus afdelingen Houten, Bilthoven en Bunnik. Er waren ook groepen die combina-

Hoe aardewerk voelt hebben kinderen van groep 6/7 gemerkt door Terra sigillata in hun handen te kunnen nemen (foto Peter Koch).

ties maakten met de lunchroom beneden en een bezoek aan de zolder. Ook een groep van geschiedenisdocenten hielden bij ons hun kringdag.

Publicaties

De museumgids van de Terra sigillata tentoonstelling was een succes en heeft zelfs een herdruk beleefd wegens grote belangstelling. Deze museumgids is als artikel verschenen in het tijdschrift 'Het Kromme-Rijngebied' van de Historische Kring 'Tussen Rijn en Lek'. In de rubriek 'Varia' van dit tijdschrift zijn korte actuele artikeltjes van ons gepubliceerd. Eén van onze leden heeft een artikel geschreven in 'Society for the promotion of Roman Studies', issue VII epistula, blz 8, over de Terra sigillata tentoonstelling. De onderzoekspublicaties vorderen langzaam, omdat veel activiteiten en het voorbereiden van een nieuwe tentoonstelling veel tijd vergen.

Leden van de werkgroep in het depot van de gemeente Utrecht op zoek naar objecten voor de nieuwe tentoonstelling (foto Peter Koch).

Museum

De verlengde tentoonstelling over Terra sigillata heeft tot eind september geduurd. Vanaf de start (21 september 2013) tot de sluiting heeft deze expositie 1900

bezoekers getrokken. Onze mensen hebben op een bijzondere manier de bezoekers begeleid en daarbij hun belangstelling gewekt. Zonder hen kan het museum niet draaien.

De drie laatste maanden van het jaar is er door de medewerkers van de werkgroep hard gewerkt aan de nieuwe tentoonstelling: 'Midden Nederland onder de Merovingen. Leven in de Vroege Middeleeuwen'. Daarvoor is weer veel medewerking van diverse bruikleengevers verkregen.

Social media

Facebook en Twitter, dat vorig jaar is gestart, levert veel reacties en contacten op vanuit het hele land. Collega vrijetijdsarcheologen, professionals en belangstellenden brachten door dit medium een bezoek aan onze zolder. De website is vaak geraadpleegd

De werkgroep in de studio van Omroep Houten (foto Peter Koch).

en heeft nieuwe contacten opgeleverd, o.a. van scholen die een leskist of archeologisch materiaal leenden of op bezoek kwamen. De pers besteedde ruim aandacht aan onze activiteiten zoals in de uitkalender en de museumkolom van de weekkranten, maar ook aan onze activiteiten voor kinderen. De Houtense lichtkrant, die aan de rondweg is geplaatst, neemt regelmatig korte berichten over ons museum op. Omroep Houten maakte filmopnamen op onze werkvloer en het museum met het onderwerp 'Houtense verhalen' voor hun website. Twee van onze medewerkers zijn in het programma 'Culture de la Crème' over ons werk geïnterviewd.

Manifestaties

De werkgroep was in september actief op de activiteitenmarkt die jaarlijks door de gemeente Houten wordt georganiseerd. De medewerkers lieten het publiek kennis maken met archeologie en zagen ons aan het werk met het merken van Romeinse scher-

ven. Deze zijn verzameld bij het aanleggen van een baggerdepot in Tull en 't Waal van enige jaren geleden.

Dit jaar was het Oude Station het beginpunt van de route op Monumentendag met het onderwerp 'Op reis in de Romeinse tijd'. De tentoonstelling 'Terra sigillata, het wedgwood van de Romeinen' en een aanvulling over het reizen trokken die dag veel bezoekers. Een aantal leden van de werkgroep was aan het werk

Wethouder Herman Geerdes op bezoek in het museum (foto Peter Koch).

op locatie bij andere monumenten. Een lid van ons heeft speciaal voor die dag twee fiets- en wandelroutes gemaakt.

Gemeentelijk contact

De Terra sigillata tentoonstelling is bezocht zowel door het college van burgemeester en wethouders als de gemeenteraad en raadscommissies.

De gemeente archeoloog van Houten onderhoudt goede contacten met de werkgroep over archeologische zaken in de gemeente.

Archeologie is dit jaar als 'parapluplan' vastgelegd in het bestemmingsplan. Hiermee zijn wij er van verzekerd dat aandacht aan archeologisch onderzoek besteed wordt bij alle ontwikkelingen van bouw- en verbouwplannen. Sinds dit jaar kregen wij als werkgroep de verantwoordelijkheid voor twee vitrines met oudheidkundige vondsten in de hal bij het bestuurssecretariaat. Voor de bezoekers in het gemeentehuis zijn alle objecten in de vitrines van informatie voorzien. Tegelijk wordt ook aandacht voor onze tentoonstelling gevraagd. Komende jaren wisselen wij in de vitrines de collectie om bezoekers van het gemeentehuis de archeologische rijkdom van Houten te laten zien.

Tot slot

Het bezoekersaantal voor dit jaar stond op 1535 personen. De laatste drie maanden was het museum gesloten in verband met een wisseling voor de nieuwe tentoonstelling 'Midden-Nederland onder de Merovingen. Leven in de Vroege Middeleeuwen'. Wij hopen met de nieuwe expositie op een succesvol jaar 2015.

*Joop van Herwijnen,
Archeologische Werkgroep 'Leen de Keijzer'*